

має різні діапазони гнучкості щодо зовнішніх факторів. При цьому значення має специфіка підприємства, сила його потенціалу, сфера діяльності та сила тиску зовнішнього фактора.

Отже, використання концепції гнучкості як методичної підстави стратегічного управління надає можливість формування прийнятної за змістом та характером стратегії взаємодії підприємства із зовнішнім оточенням, що забезпечить його успішне стійке функціонування в мінливих ринкових умовах.

Швидка О. П.

аспірант кафедри економіки підприємств
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Функціонування ринкової економіки пов'язане з процесом трансформації механізму функціонування суб'єктів господарювання. Успіх перетворень залежить від багатьох чинників, серед яких — формування дієвої системи управління оборотним капіталом. За результатами проведеного дослідження встановлено, що у науковому обігу превалює точка зору щодо системи управління оборотним капіталом як цілеспрямованим процесом формування його обсягу та елементного складу. Загальним недоліком є недостатня увага щодо врахування впливу зовнішніх факторів стратегічного розвитку та фрагментарність системи. Її формують із таких складових, які відображають управління лише окремими елементами оборотного капіталу: дебіторською заборгованістю, запасами, грошовими коштами. Існують думки про необхідність інтегрування системи управління оборотним капіталом у процес стратегічного управління, але такі системи не передбачають всеохоплюючих організаційних змін на підприємстві.

Проблемам створення системи управління оборотним капіталом суб'єктів господарювання присвячені праці Іванової М. І. [1 с. 52], Оптнера С. Л. [2, с. 110], Томпсона А. А., Стрикленда А. Дж. [3], Маргасової В. Г. [4, с. 57] та ін. Розглянувши їх більш детально, ми зробили висновок, що проблема є актуальною і потребує подальшого дослідження в аспекті вдосконалення системи управління оборотними ресурсами.

Система управління оборотним капіталом, на думку Маргасової В. Г., включає управління його складовими частинами, які можна поділити на три основні групи: 1) запаси товарно-матеріальних цінностей; 2) дебіторську заборгованість; 3) грошові кошти і ліквідні цінні папери [4, с. 56]. Недоліком цієї системи, на нашу думку, є вузька сконцентрованість лише на трьох елементах оборотного капіталу підприємства, що зменшує можливості для варіації елементів управління.

Томпсон А. А., Стрикленд А. Дж. сформували, всеохоплюючу систему, яка поєднує стратегічне управління з управлінням оборотним капіталом. Але автори зосередили свою увагу лише на чотирьох основних стратегічних цілях підприємства: максимізація прибутку, забезпечення інвестиційної привабливості, забезпечення фінансової стійкості та інвестування власних коштів у розширення масштабів виробництва. Автори виділяють їх як найголовніші цілі. Напрями розвитку підприємство, на нашу думку, обирає самостійно, з урахуванням специфіки діяльності. Тому, для забезпечення ефективного функціонування підприємства, ми вважаємо, необхідно управляти не лише окремими елементами оборотного капіталу, але і всіма бізнес — процесами підприємства з інтегруванням у стратегічне управління. Неможливо систему управління оборотним капіталом розглядати відокремлено від всього підприємства, тому її варто досліджувати у комплексі з іншими системами управління організації (рис. 1).

Рис. 1 Алгоритм управління підприємством

Структура системи управління оборотним капіталом, на нашу думку, — це упорядкована сукупність взаємопов'язаних елемен-

тів зі стійкими зв'язками, що і забезпечує їхнє функціонування та розвиток. Ми вважаємо, що можливі методи управління необхідно поєднувати і використовувати одночасно. На рис. 2 наведена система управління оборотним капіталом підприємства, яка складається із наступних складових: функціональної, процесної, ситуаційної та системної. Починаючи із визначальної — системної, з поступовим переходом до ситуаційної (організаційної) складової. Кожна із них відповідає певній стадії виробничого циклу та доповнює іншу. Варто звернути увагу, що на першій стадії виробництва необхідно оцінювати та управляти кредиторською заборгованістю, оскільки її динаміка може зменшувати потребу в оборотному капіталі. На слідуючому етапі — варто управляти витратами, тому що зменшення собівартості скорочує і потребу в оборотному капіталі. Кожній стадії притаманний певний бізнес-процес, визначивши який можливо більш детально управляти оборотним капіталом та підприємством загалом.

Для ефективного функціонування наведеної системи управління оборотним капіталом необхідно детально дослідити всі елементи управління та сферу їх обігу. Чітко окреслені стадії технологічного циклу дозволять виокремити бізнес-процеси підприємства на кожній з них. Це дасть можливість визначити елементи управління у функціональній складовій, а саме: методи мотивації, способи контролю та організації. Для підвищення ефективності функціонування сформованої системи управління оборотним капіталом необхідно враховувати вплив на неї елементів організаційної (ситуаційної) складової. Оскільки значну роль у процесі діяльності підприємства відіграють постачальники сировини і матеріалів, споживачі продукції та інші контрагенти. Поєднання трьох складових у системі дає можливість комплексно досліджувати та управляти елементами оборотного капіталу і підприємства в цілому.

В існуючих умовах розвитку в Україні, ми вважаємо, варто приділяти увагу не лише організації бізнес-процесів та налагодженню зовнішніх зв'язків, а й управлінню оборотним капіталом, який повинен забезпечувати безперервне ефективне функціонування і розвиток підприємства.

Література

1. Системний підхід до управління оборотними коштами /М. І. Іванова// Академ. огляд. — 2004. — №1. — с. 48-53.
2. Оптнер С. Л. Системный анализ для решения деловых и промышленных проблем: Пер. с англ. С. П. Никанорова. — М.: Сов. радио, 1969. — с. 216
3. Томпсон А. А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент: Пер. с англ. — М.: ЮНИТИ, 1998. — с. 576.
4. Системний підхід до управління оборотним капіталом на підприємствах харчової промисловості / Маргасова В. Г. // Актуальні проблеми економіки. — 2004. — № 7(37). — с. 53 — 59.

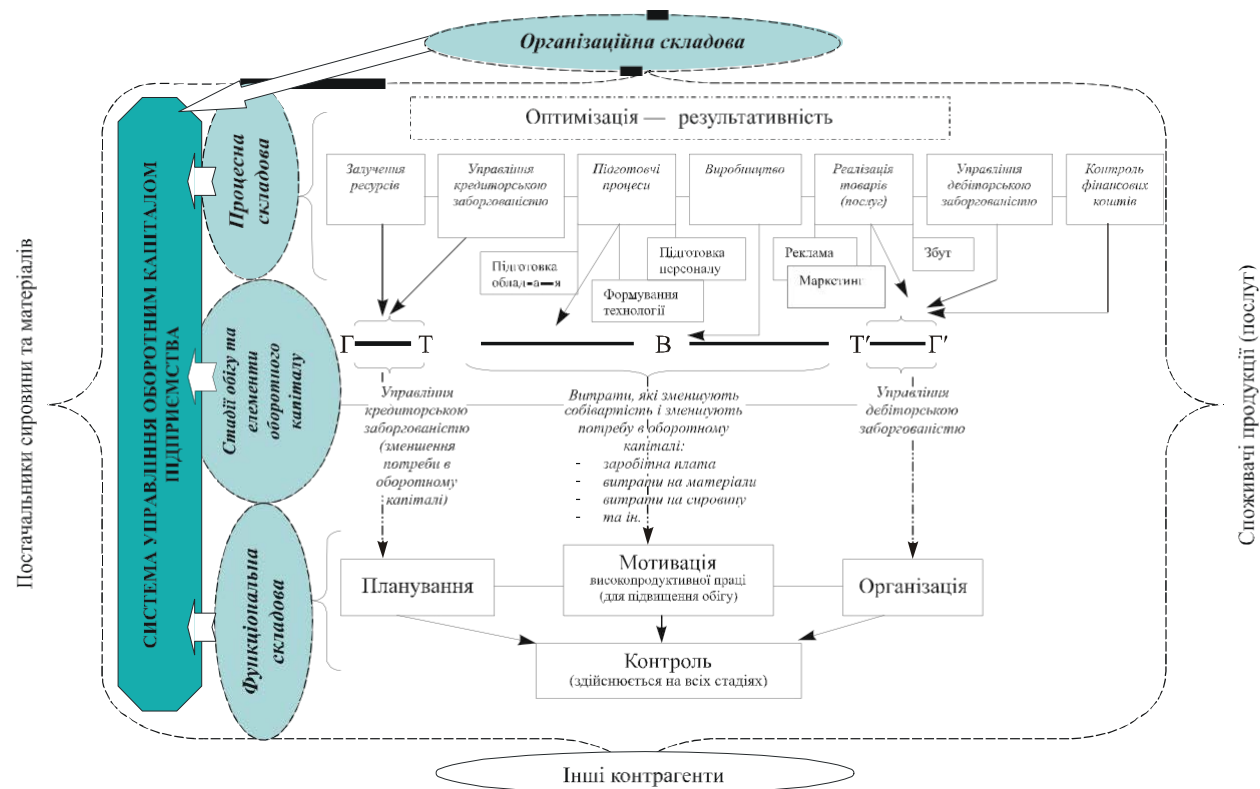

Рис. 2. Загальна система управління оборотним капіталом підприємства